

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Aluehallintovirasto katsoo, että yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamiseen tähtäävän direktiivin toimeenpano tulee vahvistamaan yhteiskunnan varautumista ja häiriönsietokykyä. Direktiiviä kansalliseen lainsäädäntöön sovellettaessa tulee kuitenkin kiinnittää

huomiota jo olemassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön sekä kansallisiin strategioihin, periaatepäätöksiin ja riskiarvioihin. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Yhteiskunnan turvallisuusstrategialla ja Kansallisella riskiarviolla voidaan jo nyt suhteellisen hyvin vastata direktiivin vaatimuksiin ja päällekkäisen työn välttämiseksi olisi hyvä, että näitä pyrittäisiin kehittämään niin, että nämä vastaisivat CER-direktiivin toimeenpanoon liittyviin vaatimuksiin.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan CER-direktiivin toimeenpanoon liittyvät kansalliset veloitteet tulisi liittää osaksi olemassa olevia kokonaisturvallisuuden rakenteita niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. CER-direktiivin toimeenpano ei saa muodostua erilliseksi muusta kansallisesta varautumisen kokonaisuudesta.

Aluehallintovirasto pitää tarkoituksenmukaisena, että Valvira ja aluehallintovirastot toimisivat tässä laissa tarkoitettuina valvovina viranomaisina kriittisiksi nimettyjen terveydenhuollon palveluita antavien palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien osalta ja että valvontavastuu määräytyisi samojen periaatteiden mukaisesti kuin muidenkin terveydenhuollon valvonta-asioiden osalta. On kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei tässä laissa tarkoitettu valvonta muodostu omaksi, muusta viranomaisvalvonnasta irralliseksi ja eriytyneeksi toiminnaksi.

Esityksessä jää perustelematta, miksi direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukainen toimivaltaisen viranomaisen tehtävä (kansallinen koordinaatio) osoitetaan

sisäministeriölle. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tehtävän osoittaminen sisäministeriölle tulisi hallituksen esityksessä perustella, koska direktiivin

soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu kansallisen ja sisäisen turvallisuuden toimijat eli käytännössä sisäministeriön hallinnonalan toimijat kokonaisuudessaan.

Kansallisen yhteyspisteen tehtävät on osoitettu Huoltovarmuuskeskukselle.

Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus tulee työ- ja elinkeinoministeriöstä ja CER-direktiiviin liittyvien tehtävien osalta on todettu, että ohjaus Huoltovarmuuskeskukselle tulee sisäministeriöstä.

Direktiivin piiriin kuuluvien eri

hallinnonalojen substanssiministeriöiden rooli ohjauksessa jää epäselväksi. Aluehallintovirasto katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon osalta ohjauksen tulisi tulla sosiaali- ja terveysministeriöstä. Lisäksi aluehallintovirasto toteaa, että sisäministeriön ja muiden direktiivin piiriin kuuluvien hallinnonalojen ministeriöiden, Huoltovarmuuskeskuksen sekä valvontaviranomaisten tehtävät tulee määritellä tarkoin epäselvyyksien välttämiseksi"

Esityksessä jää perustelematta, miksi Huoltovarmuuskeskukselle osoitettaisiin tehtävä edistää yleisesti kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyyn liittyviä

kokonaisuuksia. Merkittävän esityksen perustelut jäävät yhden lauseen mittaisiksi (s. 86). Kuvattu tehtävä muodostaa keskeisen keskushallintotasaisen varautumisen ja valmiuden poikkihallinnollisen toimijan. Ehdotetussa mallissa Huoltovarmuuskeskus ohjaisi ja tukisi myös hyvinvointialueiden terveydenhuollon toimintaa häiriötilanteissa.

Edelliseen viitaten huomionarvoista on myös se, ettei Huoltovarmuuskeskus ole viranomaistoimija. Luvussa 12 (Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys)

todetaan, että lakiehdotuksen 8 §:ssä säädetyt kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyyn edistämiseen liittyvät tehtävät ovat Huoltovarmuuskeskusten

tehtäviä. Sen sijaan uusia tehtäviä luonnehditaan Huoltovarmuuskeskuksen nykyistä toimintaa tukevinä tehtävinä, joihin ei kuuluisi julkisen vallan käyttöä (s.

104–105). Kyse on kuitenkin tukitehtävistä ministeriöiden suuntaan, tietojen ja parhaiden käytänteiden vaihtamisesta (ministeriöt, TKI-toiminta), tiedonvaihdoista EU-toimielimiin ja -laitoksiin, valtakunnallisen tilannekuvan ylläpito ja tarvittaessa kriittisten toimijoiden tukeminen. Vähintäänkin kyse on tehtävistä, joita tulee hoitaa virkavastuulla. Aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluu alueellisen varautumisen yhteensovittaminen ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen (laki aluehallintovirastoista 896/2009 4 § 2 mom 3 kohta). Huoltovarmuuskeskuksen tehtäviä määriteltäessä tulee kiinnittää huomiota siihen, että ei säädetä aluehallintovirastojen kanssa päällekkäisiä tehtäviä.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

CER-direktiivin kansallisessa toimeenpanossa on jätetty käyttämättä mahdollisuus soveltamisalan laajentamiseen niin, että direktiivin velvoitteet koskisivat

terveydenhuollon lisäksi sosiaalihuolto. Esitysluonnoksen mukaan lainvalmisteluhankkeen aikana on nostettu esille joitakin kansallisen soveltamisalan

laajennustarpeita, kuten sosiaalihuolto. Esitysluonnoksen mukaan lainvalmistelussa päädyttiin kuitenkin siihen, ettei direktiiviä koskevaan toimeenpanolakiin tehdä kansallisia laajennuksia ja että tarvittaessa varautumisvelvoitteista voidaan säätää kansallisessa lainsäädännössä.

Aluehallintovirasto toteaa, että esityksessä ei ole perusteltu tarkemmin, miksi kansallisesta laajennuksesta mm. sosiaalihuollon osalta luovutaan. Aluehallintovirasto katsoo, että soveltamisalaan tulisi kansallisena laajennuksena liittää mukaan sosiaalihuolto. Suomessa sosiaali- ja terveydenhuolto ovat toisistaan riippuvainen palvelukokonaisuus, ja direktiivin soveltamisalan rajaaminen esitetyllä tavalla heikentää sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon varautumista ja toimintakykyä niin normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin.

Sosiaalihuollon tehtävänä on turvata kaikkien, erityisesti heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden hoiva ja huolenpito kaikissa tilanteissa. Hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla on mm. iäkkäiden ja vammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen ja yhteisöllinen asuminen, lastensuojelu, päihde- ja mielenterveyspalvelut ml. ympärivuorokautinen palveluasuminen, kaikkien ikäryhmien sosiaalityö sekä sosiaali- ja kriisipäivystys. Hyvinvointialueen tulee sosiaalihuoltolain (1301/2014) 12 §:n perusteella järjestää alueellaan oleskeleville kiireelliset sosiaalipalvelut henkilön kotikunnasta riippumatta.

Hyvinvointialueet ostavat suuren määrän yhteisöllistä asumista, ympärivuorokaista palveluasumista tai lastensuojelun sijaishuoltoa yksityisiltä palveluntuottajilta. Merkittävä määrä iäkkäiden ja vammaisten ympärivuorokautisesta palveluasumisesta on yksityisten palveluntuottajien tuottamaa. Lastensuojelun sijaishuollossa suuri osa lastensuojelulaitoksista ja ammatillisista perhekodeista on yksityisten palveluntuottajien tuottamaa. Valvontaviranomaisen ylläpitämässä Valveri-rekisterissä oli 15.12.23 rekisteröitynä 695 yksityistä lastensuojelulaitosta tai ammatillista perhekotia, 895 iäkkäiden ympärivuorokautista palveluasumista tai laitoshoidon tarjoavaa yksityistä toimintayksikköä sekä 596 vammaisten ympärivuorokautista palveluasumista tai laitoshoidon tarjoavaa yksityisen palveluntuottajan ylläpitämää toimintayksikköä. Asiakkaat ovat hyvin haavoittuvassa asemassa ja hyvinvointialueilla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta ottaa näitä palveluita omaksi tuotannokseen, mikäli jokin suurista valtakunnallisista

palveluntuottajista ei pystyisi enää häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa vastaamaan tuottamastaan palvelusta. Valtakunnalliset yksityiset palveluntuottajat tuottavat myös kotihoidon palveluita. Suurten yksityisten sosiaalihuollon palveluntuottajien tuottamien sosiaalihuollon palveluiden saatavuuden romahtaminen kuormittaa välittömästi sekä terveydenhuollon päivistä että ensihoitoa, koska palveluiden asiakkaat eivät pysty itse huolehtimaan itsestään. Todella suurin kuormitus kohdistuu myös julkiseen sosiaalihuoltoon.

Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa eteen tulee tilanteita, joissa sairaalassa joudutaan vapauttamaan kapasiteettia, jotta häiriötilanteen johdosta hoitoon tulevien potilaiden hoidontarpeeseen pystytään vastaamaan. Sairaalasta kotiutetaan silloin myös henkilöitä, joilla ei ole välttämätöntä sairaanhoidon tarvetta, mutta jotka eivät kuitenkaan pärjää vielä yksin tai ilman apua kotona. Näiden henkilöiden avuntarpeeseen vastataan sosiaalihuollossa joko ympärivuorokautisella palveluasumisella tai kotihoidon palveluilla. Näiden palveluiden heikko saatavuus häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa vaarantaa

terveydenhuollon kyvyn vastata kasvaneeseen hoidontarpeeseen sekä julkisen sosiaalihuollon toimintakyvyn.

Hyvinvointialueet vastaavat sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä. Hyvinvointialueuudistuksessa oli tavoitteena myös sosiaali- ja

terveydenhuollon palveluiden nykyistä parempi integraatio. Jos CER -direktiivin soveltamisala rajataan kansallisesti koskemaan vain terveydenhuoltoa, on tämä ristiriidassa integraatiotavoitteen kanssa, jonka voidaan katsoa koskevan myös valmiuden ja varautumisen kokonaisuutta. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja

terveydenhuollon valmiussuunnittelua tehdään kokonaisuutena ja hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista koskeva kansallinen lainsäädäntö

koskee sosiaali- ja terveydenhuoltoa kokonaisuutena. Nyt esitetty soveltamisalan rajaaminen vain terveydenhuoltoon rikkoisi tätä sosiaali- ja terveydenhuollon

varautumisen kokonaisuutta.

Hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin annetun valtioneuvoston asetuksen (308/2023) 4 §:ssä säädetään

hyvinvointialueiden velvollisuudesta sopia yksityisen palveluntuottajan kanssa tilannekuvan ylläpitämisestä, tilannekuvan välittämisestä hyvinvointialueen lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukselle sekä ilmoitusmenettelyistä häiriötilanteissa mikäli hyvinvointialue hankkii yksityiseltä palveluntuottajalta järjestämisvastuulleen kuuluvia palveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä vastaavat tällä hetkellä 21 hyvinvointialuetta sekä Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä. Yksityisen sosiaalihuollon varautuminen perustuu tällä hetkellä vain hyvinvointialueiden kanssa tehtyihin sopimuksiin. Sopimukset ovat hyvinvointialueiden välillä hyvin erilaisia ja niissä määritellyt velvollisuudet yksityiselle palveluntuottajalle eroavat toisistaan. Isoilla yksityisillä sosiaalihuollon palveluntuottajilla saattaa olla hyvin erilaiset velvoitteet eri alueilla, riippuen siitä mitä sopimuksessa on sovittu. Sosiaalihuollon toimivuus on kriittistä niin terveydenhuollon kuin muunkin yhteiskunnan toimivuudelle ja näin ison palvelukokonaisuuden jättäminen vain sopimusperusteiden varautumisen piiriin ei ole tarkoituksenmukaista.

CER-direktiivin mukainen kriittinen toimija on myös automaattisesti NIS2-direktiivin mukainen kriittinen toimija. Sosiaalihuollon asiakastieto pitää sisällään hyvinkin laajaa ja yksityiskohtaista tietoa mm. henkilön sosioekonomisesta asemasta, eri sosiaalipalveluiden asiakkuuksista ja asiakkuuteen johtaneista syistä,

perhesuhteista ja niiden mahdollisista muutoksista. Sosiaalihuollon asiakastieto voi myös pitää sisällään tietoja henkilön terveydentilasta erityisesti silloin, kun henkilön terveydentila on kokonaan tai osittain sosiaalihuollon palveluiden tarpeeseen vaikuttava asia. Sosiaalihuoltoa tulisi koskea samat velvoitteet myös kyberturvallisuuden osalta kuin terveydenhuoltoa.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Aluehallintovirasto pitää sopivana viiden henkilötyövuoden lisäystä aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle vuosille

2025–2028.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

Esitysluonnoksessa on viitattu vain sote-valvontaviranomaisten ja Liikenne- ja viestintäviraston valvonnassa annettavaan hallinnolliseen ohjaukseen ja

määräyksiin. Muiden valvontaviranomaisten käytäntöjä ei ole tältä osin selostettu. Aluehallintovirasto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi laajemmin perustella eri viranomaisvalvontaa ohjaavien lakien suhde nyt esitettyyn lakiin.

Aluehallintovirasto katsoo, että viranomaisvalvontaa koskevaa sääntelyä olisi tässä lakiesityksessä syytä tarkentaa ja kiinnittää huomiota siihen, että se ei olisi

ristiriidassa toimialojen muun valvontasääntelyn kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon

valvonnasta (741/2023) (myöhemmin sote-valvontalaki). Nyt esitetyt toimivaltuudet luonnoksessa hallituksen esitykseksi CER-direktiivin toimeenpanemiseksi ja valvontaviranomaiselle sote-valvontalaissa eroavat toisistaan mm. tarkastuksen ennalta ilmoittamiseen liittyen. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi 21 §:ssä ei myöskään oteta kantaa oikeuteen ottaa kuva tai äänitallenteita tarkastuksen aikana. Sote-valvontalain 36 §:ssä tämä oikeus on.

Aluehallintovirasto katsoo, että valvontasääntelyn erovaisuudet toimialojen muusta valvonnan sääntelystä saattavat johtaa tilanteeseen, jossa CER-direktiiviin liittyvä valvonta eriytyy muusta toimialan varautumisen valvonnasta. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena kehityksenä, koska tämä vähentäisi hallinnon tehokkuutta ja lisäisi työtaakkaa niin valvontaviranomaiselle kuin valvottavallekin, mm. useiden, osin samaa asiaa käsittelevien valvontakäyntien muodossa.

Eroavaisuudet sääntelyssä voivat myös vaikuttaa heikentävästi valvottavan oikeusturvaan, mikäli valvontaviranomainen saa sote-valvontalain mukaisella tarkastuksella tietoonsa CER-direktiivin valvonnan kannalta oleellista tietoa, jota viranomaisen ei CER direktiivin toimeenpanoa koskevan lainsäädännön perusteella saisi. Aluehallintovirasto esittää, että hallintolain lisäksi 21 §:ään kirjataan viittaus myös toimialojen valvontasääntelyyn.

Luonnoksen 22 §:ssä säädetään valvontapäätöksestä, uhkasakosta ja teettämisuhkasta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että valvoja voi

kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen ja antaa toteamansa virheellisen menettelyn tai laiminlyönnin johdosta huomautuksen. Lakiluonnoksen 22 §:n 1 momentissa säädetään kuitenkin vain huomauksesta ja varoituksesta, yksityiskohtaisissa perusteluissa myös huomion kiinnittämisestä, joskin se on perusteluissa sidottu huomautukseen. Huomion kiinnittämistä on kuitenkin vakiintuneesti käytetty itsenäisenä, huomautusta lievempänä, hallinnollisen ohjauksen keinona. Aluehallintovirasto katsoo, että yksityiskohtaisten perusteluiden ja ehdotetun lainsäädännön välillä on tässä epäselvyyttä, joka vaatii tarkennusta.

Lakiluonnoksen 22 §:n 2 momentissa säädetään valvontapäätöksestä. Päätös itsessään voi pitää sisällään erilaista hallinnollista ohjausta ja huomautuksen tai

varoituksen antaminen edellyttää aina myös valvontapäätöksen tekemistä. Aluehallintovirasto katsoo, että 22 §:n 2 momentissa olisi syytä puhua

valvontapäätöksen sijaan määräyksestä. Aluehallintovirasto esittää, että 22 §:n 2 momentti muutetaan muotoon ”Valvontaviranomainen voi määräyksellään

velvoittaa toimijan... Valvontaviranomainen voi asettaa määräyksen tehosteeksi uhkasakon...”

Lakiluonnoksen 22 §:n 2 momentissa säädetään valvontapäätöksestä. Päätös itsessään voi pitää sisällään erilaista hallinnollista ohjausta ja huomautuksen tai

varoituksen antaminen edellyttää aina myös valvontapäätöksen tekemistä. Aluehallintovirasto katsoo, että 22 §:n 2 momentissa olisi syytä puhua

valvontapäätöksen sijaan määräyksestä. Aluehallintovirasto esittää, että 22 §:n 2 momentti muutetaan muotoon ”Valvontaviranomainen voi määräyksellään

velvoittaa toimijan... Valvontaviranomainen voi asettaa määräyksen tehosteeksi uhkasakon...”

Oikaisuvaatimusta ja muutoksenhakua koskevaa sääntelyä olisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan syytä tarkentaa. Oikaisuvaatimusta käsittelevässä 24 §:ssä todetaan, että oikaisuvaatimus koskee valvontapäätöstä, ei päätöksessä annettua hallinnollista ohjausta tai seuraamusta. Pykälässä 25 § on lueteltu asiat, joihin voi hakea muutosta valittamalla. Aluehallintovirasto katsoo, että olisi tarkoituksenmukaisempaa säätää erikseen valituskiellosta koskien 22 §:n 1

momentissa tarkoitettuja ratkaisuja (huomautus, varoitus ja mahdollisesti myös hallinnollinen ohjaus).

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

Kriittiset toimijat tulevat todennäköisesti suurelta osin olemaan vähintään keskisuuria yrityksiä. Esitetty laiminlyöntimaksun yläraja vaikuttaa hyvin matalalta,

jotta sillä olisi oikeasti toimintaa ohjaava vaikutus. Aluehallintovirasto katsoo, että laiminlyöntimaksu olisi syytä sitoa yritysten liikevaihtoon. Julkisen sektorin kriittisen toimijan osalta olisi syytä luoda jokin riittävän samankaltainen menettely.

6.

Miten arvioitte turvallisuus selvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Aluehallintoviraston näkökulmasta esitys on kannatettava. Organisaatioiden tulee varmistaa, että heillä myös normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa käytössä riittävä määrä turvallisuus selvitettyä henkilökuntaa. Aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että jossain tilanteissa saattaisi olla tarvetta

turvallisuus selvitys prosessin nopeuttamiseen, jotta organisaation toimintakyky ja tehtävien tarkoituksen mukainen hoitaminen voidaan turvata.

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuus selvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Pääsynhallinta sataman turvallisuusjärjestelyjä koskeviin tietojärjestelmiin ja tietoihin on tarkoituksen mukaista. Turvallisuus selvityksiä koskevassa sääntelyssä

olisi huolehdittava oikeus satamanpitäjille teettää perusmuotoinen turvallisuus selvitys. Arvion mukaan taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset ovat

vähäiset.

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännöseldotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuus selvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

Muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttäminen ei Suomessa tällä hetkellä ole mahdollista turvallisuus selvitysten laatimiseen. Se olisi selvityksen

kohteen ulkomailta oleskelun tai muun erityisen syyn vuoksi tarpeen. Ulkomainen työvoima on usein ainoa osaaaja esim. huoltotöissä, josta syystä tämä tarkennus

olisi tarpeellinen.

9.

Muut huomiot

Yleisenä huomiona aluehallintovirasto toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa käytetty terminologia tulee tarkistaa ja yhtenäistää. Esityksessä käytetään rinnakkain käsitteitä valvontaviranomainen, valvova viranomainen sekä valvoja. Aluehallintovirasto esittää, että olisi hyvä käyttää johdonmukaisesti käsitettä

valvontaviranomainen. Lisäksi esityksen sivuilla 44 ja 55 sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskeva terminologia on syytä päivittää vastaamaan

nykyistä lainsäädäntöä.

Poikkeamia koskevaa ilmoitusmenettelyä (17 §) ja ensi-ilmoitusta (18 §) koskevaa sääntelyä on aluehallintoviraston näkemyksen mukaan syytä täsmentää.

Esitysluonnoksen 17 §:n 1 momentissa säädetään kriittisen toimijan velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä

poikkeamasta, joka häiritsee tai voi häiritä keskeisten palveluiden tarjoamista. Saman pykälän 2 momentissa puhutaan ensi-ilmoituksesta ja sille on annettu 24 tunnin aikaraja. Esitysluonnoksesta ei käy ilmi onko 1 ja 2 momentin ilmoitus sama asia vai onko näillä ilmoituksilla eroa. Jotta tiedonkulku voidaan varmistaa, tulee ilmoitusmenettelyä koskevan sääntelyn olla selkeää ja tarkkarajaista.

CER-direktiivin ilmoitusmenettelyitä luotaessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että menettelyt olisivat osa kansallista kokonaisuutta eivätkä muodostuisi erilliseksi ja irralliseksi toiminnaksi. Kriittisten toimijoiden poikkeamia koskevat ilmoitusten tulisi olla osa kansallista tilannekuvaa, ja menettelyitä luotaessa tulee tämä myös varmistaa.

Hyvinvointialueilla on velvollisuus välittää tilannekuvaa ja siten tietoa mahdollisista häiriötilanteista myös sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksille.

Hyvinvointialueen tulee hankkiessaan järjestämisvastuulleen kuuluvia palveluja yksityisiltä palveluntuottajilta, sopia myös tilannekuvan välittämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukselle. Hyvinvointialueen tulee lisäksi sotevalvontalain 34 §:n perusteella ilmoittaa välittömästi valvontaviranomaiselle palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä sellaiset puutteet, joita ei ole korjattu annetusta ohjauksesta huolimatta. CER direktiivin mukainen ilmoitusvelvollisuus ja sote-valvontalain mukainen ilmoitusvelvollisuus ovat osin päällekkäisiä

vaikkakin osin myös toisistaan poikkeavia. Tämä saattaa johtaa päällekkäisiin menettelyihin ja jossain määrin hankaloittaa tulkintaa siitä, milloin kyseessä on CER-direktiivin mukainen ilmoitus ja milloin sote-valvontalain mukainen ilmoitus. Tämä korostaa myös tarvetta tarkkarajaiselle sääntelylle koskien CER-direktiivin mukaista ilmoitusvelvollisuutta.

Esitysluonnoksen 26 §:ssä tiedonsaantioikeutta ei ole juuri rajattu. Aluehallintovirasto katsoo, että tiedonsaantioikeutta olisi syytä tarkentaa sekä

tietojen luovuttamisen että tietojen pyytämisen osalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta tietojen sekä tietojen pyytämisessä, että luovuttamisessa

tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukset. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota kuntien ja kuntayhtymien oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lisätietoja antavat tarvittaessa pelastustoimi- ja varautuminen vastuualueen johtaja Tero Kuusisto (Lounais-Suomen aluehallintovirasto), puh. 0295 018 009 ja

ylitarkastaja Annina Sadeoja, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue, sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö (Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto) puh. 0295

018 074, sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@avi.fi

Kuusisto Tero
Lounais-Suomen aluehallintovirasto - Aluehallintovirastojen yhteinen
lausunto